

Досвід ведення гібридних конфліктів

анотований бібліографічний список
2020. – Вип. 14 (11 - 20 травня). – 23 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Статті з періодичних видань

1. **Алексеева И. В ОРДЛО пригрозили Украине обострением на фронте: в сеть попало видео** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 20 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що після останнього засідання Тресторонньої контактної групи (ТКГ) з питань Донбасу, ватажки так званих «ДНР» і «ЛНР» Пушилін і Пасічник зажадали прямого діалогу з Києвом без посередництва Росії. При цьому вони «сміливо» заявили, що в разі відмови готові застосувати силу. Про погрози ватажка «ЛНР» Пасічника розповів у своєму відео журналіст Денис Казанський. Він стверджує, що такі погрози Пасічник став висловлювати після того, як в засіданні ТКГ стали брати участь переселенці, які дійсно представляють Донбас, а всі так звані «керівники республіки» вже мають російські паспорти. Вони, як громадяни іншої держави, не мають права диктувати Україні свої умови. За прикладом Пасічника виступив і ватажок так званої «ДНР» Денис Пушилін, який нібито віддав наказ негайно привести армію найманців «ДНР» в бойову готовність, як повідомляють російські ЗМІ з посиланням на його заяву. Обидва ватажка звинувачують Україну в загостренні на фронті. При цьому не згадується, скільки разів військові формування бойовиків, які входять у 8-му армію ЗС РФ, порушують режим припинення вогню, застосовуючи озброєння, заборонене Мінськими домовленостями.* Текст: <https://fakty.ua/344378-v-ordlo-prigrozili-ukraine-obostreniem-na-fronte-v-set-popalo-video>

2. **Алексеева И. В ЦИК сделали важное заявление о подготовке местных выборов в ОРДЛО** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 11 мая. – Электрон. данные. *Як зазначив для*

«Радіо Свобода» голова Центральної виборчої комісії (ЦВК) Олег Діденко, незважаючи на заяви Президента В. Зеленського про бажання провести місцеві вибори по всій території України, включаючи окупований Донбас, у ЦВК не знають, скільки знадобиться часу для підготовки виборів на території, контрольованій проросійськими бойовиками. За його словами, зараз практично неможливо говорити про часові рамки, поки немає контролю над окупованими частинами Донецької і Луганської областей, і поки не надано оцінку фактичного стану справ там. О. Діденко наголосив, що, перш ніж говорити про вибори на окупованому Донбасі, потрібно, щоб ці території повернулися під контроль України і там запрацювали українські органи влади. Текст: <https://fakty.ua/343411-v-cik-sdelali-vazhnoe-zayavlenie-o-podgotovke-mestnyh-vyborov-v-ordlo>

3. Алексеева И. Запустили в небо портрет Сталина: оккупанты устроили скандальную акцию в Крыму [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 11 мая. – Электрон. данные. *Як повідомив глава Меджлісу кримських татар, народний депутат України 3 – 5-го та 8-го скликань Верховної Ради Рефат Чубаров, напередодні річниці депортації кримських татар, російські окупанти влаштували на анексованому півострові «шоу» з портретом Йосипа Сталіна, який наказав вивезти кримських татар з їх історичної Батьківщини. За словами Чубарова, оприлюдненими в Facebook, «... російські окупанти навчені тому, щоб наносити удари у найвразливіше місце, розриваючи кримськотатарське серце, яке і так вже десятиліттями ніяк не припинить кровоточити». Нагадано, що 76 років тому, 11 травня 1944, в Кремлі було підписано документ, згідно з яким 18 травня почалася насильницька депортація кримськотатарського народу з Криму. Текст: <https://fakty.ua/343403-zapustili-v-nebo-portret-stalina-okkupanty-ustroili-skandalnuyu-akciyu-v-krymu>*

4. Алексеева И. На Донбассе погиб офицер-спецназовец, награжденный орденом Богдана Хмельницкого [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 14 мая. – Электрон.

данні. Як повідомив міський голова Львова Андрій Садовий, 13 травня в зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на Донбасі загинув майор Суприган Андрій Валерійович. Зазначено, що майор Суприган служив у 81-ій окремій десантно-штурмовій бригаді, був заступником командира; нагороджений орденом Богдана Хмельницького II і III ступеня. Тридцятирічний військовослужбовець брав участь у бойових діях на Сході з початку російської агресії. В цей же день від кулі снайпера в зоні ООС загинув старший солдат Олександр Карника. Текст: <https://fakty.ua/343741-na-donbasse-pogib-oficer-specnazovec-nagrazhdennyj-ordenom-bogdana-hmelnickogo>

5. **Алексеева И. Распространяли фейки и призывали к свержению власти: СБУ задержала группу хакеров-сепаратистов** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 12 мая. – Электрон. данні. Повідомлено, що кіберспеціалісти СБУ припинили діяльність групи інтернет-агітаторів, які за вказівкою російських кураторів поширювали в мережі публічні заклики до зміни кордонів і повалення влади в Україні. Раніше СБУ викрила групу, яка закликала ігнорувати введений в Україні карантин. Як зазначено, слідство встановило, що двоє жителів Хмельницька та Івано-Франківська адміністрували в соціальних мережах спільноти сепаратистського спрямування. Зловмисники діяли під прикриттям української SMM-структури. В Інтернеті вони поширювали фейки про карантин у зв'язку з COVID-19, матеріали, що дискредитують органи державної влади, а також закликали до протестів, насильницького повалення конституційного ладу, просували ідеї федералізації України. Указано, що в результаті обшуків правоохоронці вилучили комп'ютерне обладнання та мобільні пристрої, на яких є докази шкоди, заподіяної інформаційній безпеці держави. Текст: <https://fakty.ua/343454-rasprostranyali-fejki-i-prizyvali-k-sverzheniyu-vlasti-sbu-zaderzhala-gruppu-hakerov-separatistov-foto>

6. **Алексеева И. Украина срочно созывает заседание по Донбассу** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 20 мая. – Электрон. данные. *Як повідомив віце-прем'єр-міністр - міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, перший заступник голови делегації України в Тресторонній контактній групі (ТКГ) Олексій Резніков, у зв'язку із загостренням ситуації на Донбасі, Україна ініціювала термінове засідання підгрупи з безпеки ТКГ. Нагадано, що так звана «влада» ОРДЛО звинуватила українську сторону в посиленні обстрілів на фронті. Київ назвав такі заяви безпідставними. Резніков зазначив, що у зв'язку з ситуацією, що склалася, глава української делегації в ТКГ Леонід Кучма звернувся до спеціального представника чинного голови ОБСЄ в ТКГ пані Хайді Грау з проханням проінформувати представника делегації РФ Бориса Гризлова про ініціативу невідкладного проведення засідання групи ТКГ з безпеки.* Текст: <https://fakty.ua/344384-ukraina-srochno-sozyvaet-zasedanie-po-donbassu>

7. **Алексеева И. Украинским школьникам покажут специальный урок о геноциде крымскотатарского народа** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 17 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що 18 травня, в рамках проекту «Всеукраїнська школа онлайн» для учнів середніх і старших класів покажуть спеціальний урок, присвячений Дню пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. Зазначено, що в уроці візьмуть участь заступник постійного представника Президента України в АР Крим Таміла Ташева, кінорежисер і сценарист Наріман Алієв, головний редактор онлайн-видання «Українська правда» Севгіль Мусаєва і народна артистка України Джамала. За повідомленням Міністерства з питань реінтеграції окупованих територій, у ніч з 17 на 18 травня на будівлі Офісу Президента України покажуть відео-інсталяцію про злочини радянської влади і сьогодишньої Росії проти кримських татар. Указано, що в Міністерстві закликали 17 травня долучитися і до заклику Меджлісу кримськотатарського народу і*

підняти кримськотатарський прапор з траурною стрічкою, а о 21:00 запалити вогник пам'яті у своєму вікні. Нагадано, що о третій годині ранку 18 травня 1944 року почалася насильницька депортація кримськотатарського народу з Криму. Текст: <https://fakty.ua/344009-ukrainskim-shkolnikam-pokazhut-specialnyj-urok-o-genocide-krymskotatarskogo-naroda>

8. **Бадрак В. Уход Путина не поможет: как Украине строить отношения с агрессивным соседом** [Электронный ресурс] / Валентин Бадрак ; беседовал Михаил Сергушев // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 19 мая. – Электрон. данные. *Подано матеріали інтерв'ю із військовим експертом, директором Центру досліджень армії конверсії та роззброєння Валентином Бадраком. Він, зокрема, наголосив, що потужна армія є реальним інститутом стримування країни-агресора Росії, яка зосередила свої війська вздовж нашого кордону. Експерт продовжив: «Ніяка дипломатія не матиме глобального успіху, якщо вона не спирається на фундамент потужних збройних сил, які є реальним інститутом стримування. ... Агресор повинен знати, що зробивши спробу розв'язати війну, його втрати будуть настільки величезними, що йому краще відмовитися від своїх задумів». В. Бадрак роз'яснив, чому Путін, привітавши 9 травня народ України, не згадав українського Президента. Він відзначив, що це «ціла інформаційна операція. У Росії свідомо розділяють народ і владу. «Забувши» згадати керівництво нашої країни у своєму привітанні, Путін наче наголошує на неспроможності української влади». Відповідаючи на запитання «Чи Зеленський як президент не влаштовує Путіна?» експерт зазначив: «І так і ні. З одного боку, український Президент продовжує озвучувати плани щодо зближення з НАТО і Європою, що Путіну зовсім не подобається. Але Зеленський може частково влаштовувати Путіна як політик, який бажає миру та готовий в принципі йти на поступки Кремлю, якщо це йому дозволить суспільство. Велика проблема, що Зеленський практично не звертає уваги на розвиток оборонного потенціалу, доручаючи це іншим. І*

через це виходить ситуація, яка цілком вигідна Кремлю». Текст: <https://fakty.ua/344120-uhod-putina-ne-pomozhet-kak-ukraine-stroit-otnosheniya-s-agressivnym-sosedom>

9. **Гал І. Не замерзли, так сгорят: путинские пропагандисты выдали новую «сенсацию» о судьбе украинцев** [Электронный ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 14 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що в Росії, де не один раз влаштовували «газові війни» проти України і постійно лякали, що наша країна замерзне без російського «блакитного» палива, придумали нову страшилку про «зникнення» українців. Зазначено, що про це написав Центр «Миротворець», який опублікував «скрін» заголовка на одному з кремлівських новинних агентств: «Протягом шести років, не дочекавшись, коли Україна замерзне без російського газу, пропагандисти вирішили змінити платівку. Тепер ті, хто в Росії виживе після коронавірусу, чекатимуть, коли ми зникнемо через глобальне потепління». Текст: <https://fakty.ua/343718-ne-zamerzli-tak-sgoryat-putinskie-propagandisty-vydali-novuyu-sensaciyu-o-sudbe-ukraincev>*

10. **Гал І. У Зеленського прокоментували скандальное интервью Поклонской украинскому журналисту** [Электронный ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 12 мая. – Электрон. данные. *Подано коментарі постійного представника Президента України в Автономній Республіці Крим Антона Кориневича стосовно спілкування Наталії Поклонської з журналістом Дмитром Гордоном. Представник Президента зазначив, що єдиними інтерв'ю, які можуть давати такі люди, як «екс-генпрокурор Криму» Наталія Поклонська, якій в Україні інкримінують, зокрема, державну зраду, повинні бути показання свідків у рамках відповідних кримінальних проваджень. За його словами, люди, які своїми діями сприяли окупації частини території України, не можуть вважатися голосами кримчан, оскільки вони спотворюють факти. У свою чергу, глава Меджлісу кримськотатарського народу, народний депутат України 3 – 5-го та 8-го скликань Верховної Ради Рефат Чубаров зазначив,*

що Поклонська, перебуваючи в абсолютній недосяжності від українського правосуддя, отримала можливість брехати і говорити дурниці на всю Україну, проти якої скоїла військові злочини. Текст: <https://fakty.ua/343479-u-zelenskogo-prokommentirovali-skandalnoe-intervyu-poklonskoj-ukrainskomu-zhurnalistu>

11. **Горелов С. Боевики «ДНР» накрыли огнем из гранатомета жилой дом в Авдеевке** [Электронный ресурс] / Сергей Горелов // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 11 мая. – Электрон. данные. *Зазначено, що 10 травня озброєні формування РФ обстріляли зі станкового гранатомета житлові квартали Авдіївки. За повідомленням прес-центру штабу операції Об'єднаних сил (ООС), граната від АГС-17 розірвалася біля приватного будинку місцевої жительки. Осколки пошкодили дах. На щастя, від вибуху ніхто не постраждав. До того ж, 11 травня противник обстріляв позиції Об'єднаних сил біля Кримського. У відповідь вогнем українські воїни придушили активність окупантів. Втрат у лавах ЗСУ немає.* Текст: <https://fakty.ua/343408-boeviki-dnr-nakryli-ognem-iz-granatometa-zhiloj-dom-v-avdeevke-foto>

12. **Горелов С. Боевики обвинили ВСУ во взрыве склада боеприпасов, в результате которого пострадали 15 человек** [Электронный ресурс] / Сергей Горелов // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 15 мая. – Электрон. данные. *За повідомленням Головного управління розвідки Міністерства оборони України, 7 травня в Саханці вибухнув склад боеприпасів окупантів, у результаті чого загинув один російський найманець, шість бойовиків отримали важкі поранення; осколки поранили також вісьмох цивільних осіб. Зазначено, що хоча вибух стався через порушення правил безпеки, російські пропагандисти поширюють фейкові повідомлення, що причиною вибуху нібито став артобстріл з боку підрозділів Об'єднаних сил. Наголошено, що цією брехнею окупанти намагаються приховати справжні причини вибуху і не допустити зростання невдоволення місцевих жителів.* Текст:

<https://fakty.ua/343870-boeviki-obvinili-vsu-vo-vzryve-sklada-boepripasov-v-rezultate-kotorogo-postradali-15-chelovek>

13. **Горелов С. Ключевого фігуранта дела о катастрофе МН17 пытаются изолировать в Донецке, — СМІ [Електронний ресурс] / Сергей Горелов // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 14 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що на початку квітня в Донецьку заарештували Леоніда Харченка, який входить до числа чотирьох обвинувачених у справі про катастрофу малайзійського «Боїнга» МН17 в 2014 році, яку зараз розглядає суд в Нідерландах. Як повідомляє Бі-бі-сі, 11 березня колишнього військового розвідника «ДНР» затримала влада «ДНР», причому за зовсім іншою кримінальною справою. А 8 травня арешт Леоніда Харченка продовжили ще на два місяці. Наразі його тримають у СІЗО Мін'юсту «ДНР» в Донецьку. Військові товариші Харченко вважають, що колишнього розвідника хочуть «ізолювати», а також, що його «в такий жорсткий спосіб охороняють».***
Текст: <https://fakty.ua/343743-klyuchevogo-figuranta-dela-o-katastrofe-mn17-pytayutsya-izolirovat-v-donecke-smi>

14. **Горелов С. Куда смотрит СБУ? Российский рэпер-крымнашист открывает в Киеве магазин [Электронный ресурс] / Сергей Горелов // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 14 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що російський репер Гуф (Олексій Долматов), який виступав в окупованому Криму, анонсував відкриття у Києві магазину, де продаватиме одяг свого бренду «Lugang». Про відкриття бутіка в столиці України Гуф повідомив репом в Instagram. Указано, що на багатьох моделях цього бренду вуличного одягу нанесені принти міських пейзажів Москви.***
Текст: <https://fakty.ua/343756-kuda-smotrit-sbu-rossijskij-reper-krymnashist-otkryvaet-v-kieve-magazin>

15. **Гришко Р. Леоніда Скакуненка вбили за 10 днів до 33-річчя / Руслан Гришко // Газета по-українськи. – 2020. – 7 трав. (№ 19). – С. 12. *Наведено поіменний список полеглих у квітні 2020 року захисників України.***

Зазначено, що російські окупанти вбили у бою чотирьох. Наймолодшому було 28 років, найстаршому — 49. Інформація про деяких — неповна. У квітні окупаційні війська порушували режим тиші 312 разів. Найгострішою ситуація була 27 квітня. Тоді відкривали вогонь по українських позиціях 17 разів, били з 152-міліметрової артилерії. Текст:

https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_leonida-skakunenko-vbili-za-10-dniv-do-33richchya/963772

16. **Добров В. Гордон взяв інтерв'ю у терориста Стрелкова: что пишут в сети** [Електронний ресурс] / Владимир Добров // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 18 мая. – Електрон. даные. Проінформовано, що відомий український журналіст Дмитро Гордон, слідом за інтерв'ю із прибічницею окупантів Наталією Поклонською, опублікував розмову з ватажком бойовиків «ДНР» Ігорем Стрелковим-Гіркіним. Зазначено, що ще до появи відео, інтерв'ю стало резонансним, оскільки Стрелков допомагав Росії захоплювати Крим, а також за наказом Кремля розв'язав війну на Сході України. Зокрема, навесні 2014 року за його керівництвом терористи захопили Слов'янськ. Наведено неоднозначні коментарі користувачів соцмереж. Указано на припущення окремих дописувачів про те, що розмова Гордона зі Стрелковим допоможе з'ясувати важливі деталі про причетність Росії до війни на Донбасі та анексії Криму. Також в мережі цікавляться, чи буде реакція правоохоронців на це відео, згадуючи, що саме Гіркін з іншими бойовиками розстріляв бійців підрозділу СБУ «Альфа» поблизу Слов'янська в 2014 році. Текст: <https://fakty.ua/344130-gordon-vzval-intervyu-u-terrorista-strelkova-chto-pishut-v-seti>

17. **Дубогрій Т. "У мені тече і російська кров, але проливаю її за Україну!"** [Електронний ресурс] / Тетяна Дубогрій // Голос України. – 2020. – 20 трав. (№ 82). – Електрон. дані. Йдеться про життєву історію та бойовий шлях військового Артема, який перший свій бій прийняв під Горлівкою. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330962>

18. **Задерей І. Гордон у співдружності зі спецслужбами?**
[Електронний ресурс] / Іван Задерей // Голос України. – 2020. – 20 трав.
(№ 82). – Електрон. дані. *Йдеться про ситуацію навколо інтерв'ю журналіста Дмитра Гордона з колишнім так званим "прокурором" окупованого Криму Наталією Поклонською та колишнім ватажком російських бойовиків на Донбасі Ігорем Гіркіним (Стрелковим). Дмитро Гордон у зверненні, розміщеному на Ютуб-каналі, заявив, що ці інтерв'ю-викриття зроблено "у співдружності з українськими спецслужбами" і вони стануть одним з основних доказів на процесі у справі щодо анексії Криму і розв'язання війни на Донбасі. Журналіст звернувся до вітчизняних державних органів з проханням активніше документувати факти російської агресії в Криму і на Донбасі, щоб гаазький процес завершився для України перемогою. В свою чергу у прес-центрі Служби безпеки України (СБУ) повідомили, що проведення інтерв'ю з Наталією Поклонською та Ігорем Гіркіним (Стрелковим) є ініціативою журналіста Дмитра Гордона, але "водночас уся інформація, озвучена в цих інтерв'ю, вже детально аналізується співробітниками служби на предмет її використання як додаткових доказів захоплення Російською Федерацією території України і фактичного розв'язання війни на сході нашої країни". В оприлюдненій Міністерством у справах ветеранів заяві дії Дмитра Гордона кваліфіковано як "пряму пропаганду збройної агресії в Донецькій та Луганській областях, анексії Криму" з метою "популяризації воєнних злочинів на території України". Міністерство звернулося до правоохоронних органів із проханням дати оцінку цим інтерв'ю згідно з чинним законодавством. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330989>*

19. **Закарпаття: яким є втручання з боку Угорщини та Росії**
[Електронний ресурс] // Радіо Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2020. – 17 трав.
– Електрон. дані. *Зазначено, що Закарпатська область розташована на крайньому заході України, і протягом своєї історії не раз опинялася на перехресті різних культур та політичних впливів. Складна історія цього*

регіону значною мірою зумовлює його сьогоднішню геополітичну та культурну динаміку, а також постійний інтерес з боку сусідів України – Угорщини та Росії. Розглянуто вплив Угорщини на Закарпатті та угорсько-українські відносини. Вказано, що Угорщина вже понад два роки блокує зближення України з НАТО, вимагаючи від Києва відмовитися від політики збільшення частки української мови в освіті. У контексті своєї гібридної агресії проти України Москва також розглядає Закарпаття як плацдарм для розкручування так званого «русинського питання», а також загострення існуючих протиріч навколо угорської меншини.

Текст: <https://www.radiosvoboda.org/a/30616852.html>

20. **Заріцька Т. На шахті "Бутовка" майоріє синьо-жовтий стяг** [Електронний ресурс] / Тетяна Заріцька // // Голос України. – 2020. – 13 трав. (№ 79). – Електрон. дані. *Йдеться про бойовий шлях десантника старшини Андрія Колісника, який, зокрема, брав участь у боях під Авдіївкою в січні 2015 року.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330739>

21. **Звонко І. "Рухатися тільки вперед, хоч би як це було важко"** [Електронний ресурс] / Ірина Звонко // Голос України. – 2020. – 20 трав. (№ 82). – Електрон. дані. *Йдеться про військовослужбовця 80-ої окремої десантно-штурмової бригади ДШВ Збройних сил України (ЗСУ) Владислава Перевитого, який під час атаки ворога втратив ногу, однак продовжив службу в бойовій бригаді ДШВ.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330963>

22. **Ілларіонов А. Путін розпочав війну проти України з мовної агресії в 2013 році – експерт президента Росії** [Електронний ресурс] / Андрій Ілларіонов// Радіо Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2020. – 11 трав. – Електрон. дані. *За словами колишнього радника Президента Росії Андрія Ілларіонова, нинішню війну проти України Володимир Путін розпочав за пів року до окупації Криму. Війна почалася з мовної агресії під час візиту Путіна до Києва, наголошує він. Це сталося 27 липня 2013 року – у той момент, коли Президент Росії, який раніше говорив «в Україні», перейшов, за*

твердженням Ілларіонова, на «неправильну граматичну форму» – «на Україні». Невдовзі, зазначає він, услід за Путіним на використання форми «на Україні» перейшли Московський патріарх Кирило, керівник МЗС Сергій Лавров та інші російські сановники і чиновники. Мова йде про лінгвістичну агресію проти України, заперечення української державності з боку Володимира Путіна. Текст:

<https://www.radiosvoboda.org/a/26845325.html>

23. Кирилли Х. Історик, правозахисник, професор Бількентського університету Хакан Кирилли: "Нинішня ситуація у Криму може мати ще трагічніші наслідки, ніж депортація 1944 року" / Хакан Кирилли; бесіду вела Ольга Будник // Уряд. кур'єр. – 2020. – 20 трав. (№ 93). – С. 2. Подано матеріали бесіди з кримськотатарським правозахисником, істориком і професором Бількентського університету (Туреччина) Хаканом Кирилли про депортацію кримських татар в 1944 році, що є одним з найжахливіших актів геноциду у ХХ столітті, та про ситуацію в окупованому Росією Криму на сучасному етапі. Науковець акцентував увагу на порушенні прав людини та переслідуванні кримських татар на півострові та наголосив на необхідності покарання режиму Путіна за вчинені ним злочини проти людяності. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/hakan-kirimli-ninishnya-situaciya-u-krimu-mozhe-ma/>

24. Куш П. Від кремлівського фейкбюро / Павло Куш // Уряд. кур'єр. – 2020. – 19 трав. (№ 92). – С. 2. Йдеться про інформаційну війну, розгорнуту Російською Федерацією (РФ) проти України. Зокрема, російські пропагандисти поширюють в усьому світі фейки про епідемію коронавірусу, війну на Донбасі, ситуацію в Україні тощо. Акцентовано увагу на розповсюдженні російськими та проросійськими засобами масової інформації (ЗМІ) в Україні напередодні святкування 75-ої річниці перемоги над нацизмом різноманітної дезінформації та брехні про Другу світову війну, зокрема, про те, що нібито українці воювали на боці фашистів, а

тепер в Україні до влади прийшли "фашисти". Зазначено, що на окупованій території Донбасу відповідно до вказівок з РФ постійно проводяться пропагандистські кампанії, розпалюються антиукраїнські настрої, популяризується ідеологія сталінізму. Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vid-kremlivskogo-fejkbyuro/>

25. **Лобовко В. Удар по фейкам из РФ: Зеленский продлил запрет на некоторые соцсети** [Электронный ресурс] / Валерий Лобовко // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 15 мая. – Электрон. данные. *За повідомленням Офісу Президента Володимир Зеленський підписав Указ про введення в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України (РНБО) про продовження санкцій стосовно деяких російських соцмереж. Згідно зі згаданим Указом № 184, серед низки інших персональних санкцій і обмежень передбачено продовження заборони в Україні російських соціальних мереж та інтернет-сервісів, у тому числі Mail.ru, «ВКонтакте», «Однокласники» та інших. Контроль за виконанням рішення РНБО покладено на секретаря РНБО; Указ набирає чинності з дня його опублікування. Нагадано, що пропозицію про продовження санкцій до російських соціальних мереж вніс в РНБО голова СБУ Іван Баканов. Пропозиція ґрунтується на висновках кіберспеціалістів про те, що введення санкцій призвело до зменшення утричі числа українських користувачів в цих соціальних мережах і відповідно скоротилася і цільова аудиторія, на яку намагаються впливати спецслужби РФ. Як зазначив І. Баканов, «... фейки в країнах сталої демократії прирівняні до зброї масового знищення. Проти України триває гібридна війна, і ми продовжуємо протистояти інформаційним атакам з боку РФ. Тому в продовженні санкцій є сенс: цим ми захистимо наших громадян від фейків і маніпуляцій, а відповідно, збережемо безпеку держави в цілому».* Текст: <https://fakty.ua/343784-udar-po-rasprostranitelyam-rossijskih-fejkov-zelenskij-prodlil-zapret-na-nekotorye-socseti-rf>

26. **Луговая Ю. «Быстро мы этого не сделаем»: Разумков высказался о возвращении Крыма и Донбасса** [Электронный ресурс] /

Юлия Луговая // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 17 мая. – Электрон. данные. *Подано тези з інтерв'ю Голови Верховної Ради Дмитра Разумкова для «Радіо Свобода». Так, він вважає повернення анексованого Криму під контроль України «важким і нешвидким процесом», і що за останні роки процес повернення півострова «відійшов на другий план». Указано, що головними способами відновлення території України в її законних межах спікер назвав міжнародний тиск, економічні санкції, а також успішний економічний розвиток України. Однак навіть з урахуванням усіх складових швидко повернути ці території не вдасться. Д. Разумков наголосив: «Швидко ми цього не зробимо, але і залишати чи віддавати свої території - це теж неможливо».* Текст: <https://fakty.ua/343968-bystro-my-etogo-ne-sdelaem-razumkov-vyskazalsya-o-vozvraschenii-kryma-i-donbassa>

27. **Луговая Ю. Десятки танков, БТР и грузовиков с патронами: Россия отправила на Донбасс новую партию оружия** [Электронный ресурс] / Юлия Луговая // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 19 мая. – Электрон. данные. *Йдеться про те, що Головне управління розвідки Міністерства оборони України констатувало посилення боєздатності з'єднань і частин так званих Армійських корпусів у Донецьку і Луганську. Нагадано, за оцінкою командувача операції Об'єднаних сил (ООС) Володимира Кравченка, українським військовослужбовцям на Донбасі протистоять більше двох тисяч кадрових російських офіцерів. Так, усередині травня з території Росії через непідконтрольні Україні ділянки державного кордону доставлено три вагони з боєприпасами, у т. ч. для озброєння заборонених калібрів, більше 10 танків, 8 БМП і близько 30 армійських вантажних автомобілів, завантажених боєприпасами для стрілецької зброї і гранатометів. Збільшення «постачання» російсько-терористичних військ на Донбасі в Москві намагаються виправдати «загрозою наступу» підрозділів Об'єднаних сил в кінці травня.* Текст: <https://fakty.ua/344227-desyatki-tankov-btr-i-gruzovikov-s-patronami-rossiya-otpravila-na-donbass-novuyu-partiyu-oruzhiya>

28. **Луговая Ю. Названо имя героя, погибшего от пули снайпера на Донбассе 13 мая** [Электронный ресурс] / Юлия Луговая // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 14 мая. – Электрон. данные. *За інформацією Вінницької обласної адміністрації, 13 травня у зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) в Луганській області отримав смертельне поранення старший солдат Олександр Карника. Йому було 24 роки. Відзначено, що військовий отримав вогнепальне проникаюче поранення від кулі снайпера, а проведена екстрена хірургічна операція не допомогла. Олександр воював у складі 30-ої бригади Новоград-Волинської військової частини. В армії прослужив чотири роки.* Текст: <https://fakty.ua/343723-nazvano-imya-geroya-pogibshego-ot-puli-snajpera-na-donbasse-13-maya>

29. **Луговая Ю. Путин бессилён, но оставляют Украину в покое не собирается: политолог озвучил прогноз** [Электронный ресурс] / Юлия Луговая // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 17 мая. – Электрон. данные. *Наведено тези з інтерв'ю сайту «Обозреватель» політичного аналітика Дмитра Орешкіна. Він, зокрема, зазначив, що, незважаючи на регулярні загрози Україні з боку Володимира Путіна, на організацію широкомасштабного вторгнення в нашу країну у нього немає ресурсів, тому він і зосередився на підтримці напруженості, і продовжує ідеологічне «пресування» частини населення. Аналітик зауважив, що якщо Путін спробує зробити агресивні кроки, то в Україну буде поставлено летальну зброю, до нас прийдуть добровольці, та й наш народ «може постояти за себе». До того ж навіть з урахуванням ідеологічної обробки росіян вони в змозі зрозуміти, що війна з українцями буде «братовбивчою війною», а значить, самогубством для Путіна. На думку Орешкіна, сьогодні Україні треба виходити з того, що у Путіна немає ресурсів навіть для того, щоб економічно задушити Україну - нафта подешевшала, а механізм тиску з допомогою «газового вентиля» себе вичерпав.* Текст: <https://fakty.ua/343972-putin-bessilen-no-ostavlyat-ukrainu-v-pokoe-ne-sobiraetsya-politolog-ozvuchil-prognoz>

30. **Мозговой И. "Преступление, барыжничество, слабоумие?" : в сети бурно обсуждают уничтожение Украиной миллионов мин** [Электронный ресурс] / Иван Мозговой // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 16 мая. – Электрон. данные. *Як повідомив 13 травня заступник міністра оборони України з питань європейської інтеграції Анатолій Петренко під час онлайн-засідання Форуму співпраці з безпеки ОБСЄ, Україна знищила понад три мільйони заборонених протипіхотних мін у контексті виконання зобов'язань Оттавської конвенції. Відомий журналіст Юрій Бутусов зазначив, що ці міни необхідні Україні для відбиття військової агресії на Донбасі. «Злочин, баригування, слабоумство? Україна сьогодні відзвітувала про знищення трьох мільйонів протипіхотних мін - тих самих, які Росія встановлює на Донбасі, і які необхідні для оборони країни на випадок вторгнення», - прокоментував він у Facebook. Текст: <https://fakty.ua/343919-prestuplenie-baryzhnichestvo-slaboumie-v-seti-burno-obsuzhdayut-unichtozhenie-ukrainoj-millionov-min>*

31. **Охрименко О. Еще одно военное преступление: оккупанты начинают "призывную кампанию" в Крыму** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 16 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що в окупованому Криму Росія почала призовну кампанію. В армію країни-агресора мають призвати 3300 кримчан, а служити їх відправлять за межі анексованого півострова - в Південний округ (Ростов-на-Дону) та інші військові округи. Зазначено, що українські органи прокуратури і представництво Президента нагадали, що призов жителів захопленого півострова в армію країни-окупанта є системним військовим злочином. Прокуратура АРК готова проконсультувати кримчан, які отримали повістки для проходження служби в російській армії. Нагадано, що Росія не тільки призиває в свою армію кримчан, але і виносить вироки юнакам-ухильникам. Так, за результатами кожної призовної кампанії засуджують приблизно по 20 - 30 молодих жителів окупованого півострова.*

Текст: <https://fakty.ua/343917-ecshe-odno-voennoe-prestuplenie-okkupanty-nachinayut-prizyvnyuyu-kampaniyu-v-krymu>

32. **Охрименко О. Россияне готовят подлую провокацию на Донбассе: в сети раскрыли сценарий** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 12 мая. – Электрон. данные. *Йдеться про те, що на Донбасі в пунктах пропуску через лінію розмежування очікуються провокації. Спеціально зведені люди під виглядом обуреного населення пікетуватимуть пункти пропуску, вимагаючи відкрити вільний прохід-проїзд на підконтрольну Україні територію, тобто будуть діяти за сценарієм, раніше запропонованим Європою та ООН. Про підготовку провокацій попередив журналіст Леонід Матюхін, колишній спікер прес-центру АТО і кореспондент АрміяInform. Згідно з даними журналіста, протести будуть приурочені до чергової зустрічі учасників Мінських переговорів. Мета провокації - очорнити Україну в очах західних партнерів та змусити піти на поступки в ході переговорів. Журналіст зазначив, що на місці будуть присутні знімальні групи російських телеканалів, а кадри будуть використані в кремлівській пропаганді.* Текст: <https://fakty.ua/343511-rossiyane-gotovyat-podluyu-provokaciyu-na-donbasse-v-seti-raskryli-scenarij>

33. **Пак С. За доблесть и верность: футболиста Зозулю наградили медалью Объединенных сил** [Электронный ресурс] / Степан Пак // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 12 мая. – Электрон. данные. *Проінформовано про нагородження медаллю «Операція Об'єднаних сил. За доблесть і вірність» футболіста іспанського «Альбасете» і экс-форварда збірної України Романа Зозулі. Наказ про нагородження підписаний командувачем Об'єднаними силами генерал-лейтенантом Володимиром Кравченком. Відзначено, що экс-футболіст «Динамо» і «Дніпра» не перший рік допомагає українській армії. Зокрема, нещодавно волонтерська організація «Народна армія», в якій Роман Зозуля є одним із лідерів, передала Збройним силам України захисні засоби від*

коронавірусу і тесту. Текст: <https://fakty.ua/343447-za-doblest-i-vernost-futbolista-zozulyu-nagradili-medalyu-obedinennyh-sil-foto>

34. **Поліщук А. Російський «підкоп»? [Електронний ресурс]** / Аліса Поліщук // День. – 2020. – 4 трав. (№ 82). – Електрон. дані. *Йдеться про те, що війна на Донбасі, навіть незважаючи на загрозу пандемії, досі залишається однією з найважливіших тем української політики. Зазначено, що відбуваються обговорення, зустрічі, реакція на ті чи інші події у вітчизняних засобах масової інформації (ЗМІ). Нещодавно відбулась онлайн-конференція з представниками голів МЗС країн Нормандської четвірки, яку з українського боку очолив міністр закордонних справ Дмитро Кулеба. Сам міністр закордонних справ неодноразово наголошував на важливості продовження переговорного процесу, проведення повноцінної Нормандської зустрічі після карантину, і, звісно, донесення своїх позицій як до учасників процесу, так і світового співтовариства. Йдеться також про те, що нещодавно українське експертне співтовариство виступило з гострою критикою доповіді «Мир в Україні I: Європейська війна», автором якої стали представники Міжнародної кризової групи (ICG, Брюссель, Бельгія). На думку таких діячів, як Ганна Гопко, Євген Магда, Олександр Данилюк та інших, IGG пропонує вирішити проблему російської агресії на Донбасі шляхом залучення держави-агресора Росії, зокрема, повернення країни до обговорення питань європейської безпеки та регіонального контролю над озброєннями.* Текст:

<https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/rosiyskyu-pidkop>

35. **Попова Т. Російський вплив на Україну та інші країни. 5 категорій впливу [Електронний ресурс]** / Тетяна Попова // Радіо Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2020. – 15 трав. – Електрон. дані. *Розглянуто градацію російського впливу за рівнем загроз для державності. За словами члена Ради з питань свободи слова та захисту журналістів, експерта зі стратегічних комунікацій ГО «Інформаційна безпека» Тетяни Попової, найвища загроза - перші особи держави і спецслужб контролюються Росією, вільно*

трансляють російські канали, системоутворюючий бізнес належить/ контролюється російськими компаніями; сильний релігійний вплив через Російську православну церкву (РПЦ); розміщення російських військових на території незалежної держави. Наступною загрозою, на думку Т. Попової, є сильний відкритий вплив: коли перші особи в країні і спецслужбах вже не мають російських паспортів або прямих родинних зв'язків, але тим не менш через корупцію, бізнес, меседжі до медіа, вступ проросійських партій у правлячу коаліцію, Росія на них впливає. Також серйозною загрозою є сильний гібридний вплив: перші особи держави і спецслужб мають прозахідне або навіть антиросійське спрямування, довіра до російських ЗМІ низька в цілому по країні (до 5 %), але може мати більший відсоток в окремих регіонах (де є мовлення з Росії або російських анклавів); проросійські партії присутні в парламенті, іноді частково/ситуативно у правлячій коаліції. Не меншою загрозою, як зазначає експерт, є ослаблений гібридний вплив: перші особи держави і спецслужб мають прозахідне або навіть антиросійське спрямування, проросійські партії присутні в парламенті, але не в правлячій коаліції. Вагомою загрозою є «культурно-політичний» вплив: перші особи держави і спецслужб мають явно прозахідне та антиросійське спрямування, але залишаються можливими окремі операції впливу по болючих проблемах у суспільстві через соцмережі, лідерів думки, куплених політиків, піар-агентства або ЗМІ («жовті жилети» у Франції, антимігрантські виступи в Німеччині, антиіспанські виступи в Каталонії, антиукраїнський референдум в Нідерландах) тощо. Текст: <https://www.radiosvoboda.org/a/30614694.html>

36. **"Послаблення українських ЗМІ відбувається на фоні зусиль із підтримки медіа в РФ"** // Уряд. кур'єр. – 2020. – 19 трав. (№ 92). – С. 2. Подано друге звернення Української Асоціації Медіа Бізнесу, Національної Спілки Журналістів України та Асоціації Незалежних Регіональних Видавців України щодо невідкладних заходів для підтримки інформаційної безпеки населення України в умовах карантину. Зазначено, що "зупинка усіх видів

бізнесу в умовах карантину створила загрозливу ситуацію для забезпечення громадян України якісною інформацією", а послаблення українських засобів масової інформації (ЗМІ) становить значну загрозу для інформаційної безпеки України та "відбувається на фоні активізації зусиль на підтримку своїх медіа у сусідній із Україною країні-агресорці – Російській Федерації". Представники ЗМІ просять уряд України, Верховну Раду України (ВР України) та Президента України підтримати першочергові заходи із забезпечення доступу населення України до професійних медіа як до соціально важливого ресурсу. Зокрема, автори звернення пропонують: внести пресу до переліку товарів, доступ до яких має бути забезпечений через працюючі мережі продуктових магазинів та супермаркетів; внести точки роздрібногo продажу преси до переліку об'єктів інфраструктури, які мають працювати та забезпечувати інформаційну безпеку в Україні; відкрити можливість безперервного перевезення преси від друкарень до точок роздрібногo продажу для компаній, які спеціалізуються на пресовій логістиці тощо. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/poslablennya-ukrayinskih-zmi-vidbuvayetsya-na-foni/>

37. **Рацибарська Ю. Командувач Об'єднаних сил Наєв розповів, як COVID-19 вплинув на боєздатність армії** [Електронний ресурс] / Юлія Рацибарська // Радіо Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2020. – 18 трав. – Електрон. дані. Зазначено, що за умов пандемії коронавірусу українським військовим доводиться протистояти одразу двом ворогам – російській агресії та загрозі інфекції. Завдяки профілактиці запобігти коронавірусу в лавах українських бійців-учасників ООС поки вдається: наразі, за офіційними даними командування Об'єднаних сил, жодного випадку хвороби в зоні ООС не зафіксовано. Загалом в українській армії на COVID-19 наразі хворіють 38 осіб. Водночас обстріли позицій українських військових на Донбасі, навіть після оголошення карантину, не припинялися. За словами командувача Об'єднаних сил Збройних Сил України генерал-лейтенанта Сергія Наєва, у всіх без винятку військових частинах кожна одиниця техніки, яка забезпечує

доставку продуктів, води, палива та інших матеріалів, щоразу проходить ретельну обробку. Усі приміщення – як для відпочинку, так і для забезпечення життєдіяльності військової частини – кілька разів на день обробляють антисептичними засобами. Також для військових облаштували додаткові місця для миття рук та дезінфекції побутових предметів. Перед ротацією всі частини та підрозділи проходять обов'язкову обсервацію. Вказано, що у районі проведення ООС удосконалили схему можливого перепрофілювання військових мобільних госпіталів на випадок масового надходження військовослужбовців, хворих на COVID-19. Текст: <https://www.radiosvoboda.org/a/30617134.html>

38. **СБУ затримала агента російських спецслужб, який намагався отримати таємну інформацію про українські військові розробки** [Електронний ресурс] // Радіо Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2020. – 6 трав. – Електрон. дані. Вказано, що контррозвідка Служби безпеки України (СБУ) затримала російського агента Федеральної служби безпеки (ФСБ) Російської Федерації (РФ), який намагався отримати таємну інформацію про вітчизняні військові розробки у ракетобудівній галузі. «Співробітники СБУ встановили, що мешканець Луганщини за завданням російської спецслужби встановив контакти з військовослужбовцями ЗС України у районі проведення операції Об'єднаних сил (ООС), які мали доступ до відповідної документації. За передачу відомостей, що цікавлять російську сторону, агент запропонував військовим матеріальну винагороду, про що вони повідомили українську спецслужбу. Правоохоронці затримали агента 6 травня 2020 року під час спроби передачі месенджером представникам ФСБ РФ секретної технічної документації щодо сучасного ракетного комплексу», – йдеться у повідомленні СБУ. Текст: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sbu-zatrymala-agenta-fsb/30597432.html>

39. **Семена М. «Слід захищати і цінувати ту свободу, яку ми маємо»** [Електронний ресурс] / Микола Семена; спілкувалася Ольга Харченко // День. – 2020. – 15 трав. (№ 89/98). – Електрон. дані. Подано

матеріали розмови з журналістом, експертом із абсолютно всіх сфер життя Кримського півострова, автором публіцистичної книги «Кримський репортаж», що фактично є зібранням доказів окупації, талановитим фотографом у день святкування його 70-річного ювілею Миколою Семеню. Основна тема бесіди – проблеми Криму та материкової України після початку збройної російської агресії у 2014 році. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/slidy-zahyshchaty-i-cinuvaty-tu-svobodu-yakumy-mayemo>

40. **Слідчі мають докази причетності снайперів ФСБ Росії до обстрілів ЗСУ – Офіс генпрокурора** [Електронний ресурс] // Радіо Свобода : [укр. інформ. сайт]. – 2020. – 18 трав. – Електрон. дані. *Вказано, що слідчі з управління Служби безпеки України (СБУ) в Донецькій і Луганській областях проводять розслідування за фактом участі в обстрілах позицій Збройних сил України снайперів спецпідрозділу Федеративної служби безпеки (ФСБ) Росії. Як повідомляє Офіс Генерального прокурора (ОГП), розслідування ведеться за процесуального керівництва управління щодо злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту, прокуратури Луганської області. «Слідство отримало відеоматеріали, які підтверджують причетність до злочину групи снайперів центру спеціального призначення ФСБ РФ. Встановлюються повні анкетні дані громадян країни-агресора для їх ідентифікації та складання повідомлення про підозру, а також подальшого притягнення до відповідальності», – повідомили в ОГП. Наразі проводяться необхідні слідчі розшукові дії й судові експертизи, допитуються свідки, йдеться в повідомленні.* Текст: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sbu-rosiyski-snaipery-obstrily-zsu/30619135.html>

41. **Шевчук Ю. Закон про банківську діяльність захищає вітчизняну економіку** [Електронний ресурс] / Юліана Шевчук // Голос України. – 2020. – 14 трав. (№ 80). – Електрон. дані. *Йдеться про позачергове пленарне засідання Верховної Ради України (ВР України) 13 травня 2020 року, участь в якому взяв Президент України Володимир Зеленський. У*

своєму виступі глава держави, зокрема, наголосив на потребі захисту вітчизняної економіки і звернувся до депутатів із проханням підтримати законопроект щодо банківської діяльності. Поміж іншого, із ініціативою від двох фракцій щодо термінового скликання засідання Ради національної безпеки та оборони (РНБО) і схвалення Постанови ВР України стосовно продовження санкцій в Україні до російських соціальних мереж та поштових сервісів, доки триває військова агресія Росії, виступив народний депутат від фракції "Голос" Роман Лозинський. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/330829>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
21 травня 2020 р.**